

((ضوابط اخلاق حرفه ای))

دستیاران و فلوهای گروه چشم

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

تابستان ۱۳۹۱

مقدمه

اخلاق حرفه ای، امری پذیرفته شده و جهانی است که همه جوامع با هر اعتقاد و سنتی آن را مورد توجه قرار داده و برای آن، ضوابط و مقرراتی وضع کرده اند و بر اجرای آن تاکید می ورزند.

اخلاق پزشکی که شاخه ای از اخلاق حرفه ای است، روابط پزشک را با بیمار و همکاران تبیین می کند و از همین رو، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. هر چند که اصول اخلاق پزشکی در همه جوامع یکسان و مبتنی بر رعایت حقوق متقابل پزشک و بیمار است، ولی اعتقادات مذهبی و آداب و رسوم هر جامعه ای، این مقررات را بومی کرده و بر اساس آن، ضوابط خاصی وضع می کنند.

گروه چشم دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی که جزئی از جامعه بزرگ پزشکی ایران، با سابقه ای طولانی در اعتقادات اسلامی است، بر خود لازم می داند در کنار توجه به امر آموزش و پژوهش و کسب مهارت‌های بالینی مرتبط با حرفه چشم پزشکی برای دستیاران و فلوها، موضوع اخلاق پزشکی را جدی گرفته و مقررات مرتبط با آن را با پیروی از ضوابط شورای عالی انقلاب فرهنگی و ضوابط حاکم برجامعه اسلامی در حوزه های وضع ظاهری، ارتباط با بیمار، انضباط اداری و تعامل با همکاران برای دستیاران و فلوهای گروه چشم تدوین کند که رعایت دقیق و کامل آن، برای همه همکاران الزامی بوده و روسای بخش ها و دستیاران ارشد، مسئول اجرای این مقررات هستند.

بدیهی است که رعایت نکردن این مقررات، موجب برخورد مقتضی برابر آیین نامه های موجود توسط مسئولان ذیربط است.

الف - وضع ظاهری:

داشتن ظاهری آراسته و مناسب نخستین شرط حفظ شان پزشک در برخورد با بیماران و همراهان و دیگر همکاران است. زیرا نخستین قضاوت در اولین برخورد توسط هر فرد در هر جامعه ای با هر عقیده ای، وضع ظاهری است. هر چند که در تداوم تماس ها و معاشرت ها، این قضاوت ممکن است عوض شود. لذا داشتن ظاهری منظم در اخلاق حرفه ای، خصوصاً پزشک از اهمیت ویژه ای برخوردار است که با وجود مشترکات، در این بخش مقررات آن به صورت مجزا برای آقایان و خانمها بیان می شود.

آقایان:

۱. آرایش موی سر و صورت در حد متعارف و متناسب با شان حرفه پزشکی باشد، به نحوی که از پوشیده شدن گوش ها توسط موی سر، و خط ریش پائین تر از حد لاله گوش، و بلندی سبیل از حد متعارف خودداری شده و باید به صورت منظم اصلاح شود.
۲. از استفاده از زیور آلات در محل کار به جز استفاده از ساعت مچی و حلقه ازدواج و انگشتر عقیق خودداری شود استفاده از گردن آویز به هر شکل مجاز نیست.
۳. پوشیدن پیراهن یقه دار بدون کراوات { که حداکثر یک دکمه یقه آن باز باشد} الزامی است (از پوشیدن تی شرتهای بدون یقه در زیر روپوش خودداری شود).
۴. استفاده از شلوار پارچه ای با رنگهای متعارف (پوشیدن شلوار جین به هر شکل ممنوع می باشد)
۵. از پوشیدن کفشهای صندل و کتانی و دمپایی و پوتینهای ساقه دار نظامی اجتناب شود.
۶. پوشیدن جوراب به همراه کفش الزامی است.
۷. پوشیدن روپوش سفید تمیز که بلندی آن تا زانو بوده و گشادی آن حدود ۳ سانتیمتر از طرفین بدن باشد و دکمه های آن از بالا تا پایین بسته باشد الزامی است.

۸. داشتن اتیکت خوانا دربرگیرنده اسم و سمت شغلی که در سمت راست سینه به موازات دکمه اول روپوش نصب شود، ضروری است.

خانمها:

۱. از بلند نگهداشتن بیش از حد متعارف ناخنها و استفاده از لاک ناخن خودداری ورزند.
۲. از آرایش غلیظ و نامتعارف صورت و استفاده از عطریات با بوی تند و زننده بپرهیزند.
۳. پوشاندن کامل موی سر با استفاده از مقنعه مشکی که فقط قاب صورت در آن ظاهر بوده و تا شانه ها بلندی داشته باشد از موارد الزامی است.
۴. از جمع کردن موی سر در زیر مقنعه با شیوه های غیر متعارف، با استفاده از کلیپسهای بزرگ خودداری شود.
۵. زیور آلات مجاز شامل، حلقه ازدواج، انگشتر ساده و النگو به تعداد کم است.
۶. پوشیدن روپوش سفید و تمیز که بلندی آن تا حد زانو برسد و گشادی آن از دو طرف حدود ۳ سانتیمتر باشد و دکمه های آن به طور کامل از بالا تا پایین بسته باشد، الزامی است.

۷. پوشیدن شلوار با رنگهای تیره و گشادی متعارف و خودداری از پوشیدن شلوارهای جین، تنگ و چسبان از هر نوع، از دیگر موارد الزامی است.
۸. پوشیدن جوراب و کفش زنانه متعارف.
۹. پرهیز از پوشیدن کفش های با پاشنه بلند (بیش از ۵ سانتیمتر)، پاشنه فلزی و صندلهای روباز و کتانی و دمپایی.
۱۰. داشتن اتیکت خوانا، دربرگیرنده اسم و سمت شغلی که در محل مناسبی از روپوش نصب شود که به آسانی قابل رویت باشد.

ب - نظم و انضباط کاری:

رعایت موارد زیر، به عنوان ضروریات نظم اداری، الزامی است:

۱. حضور در بیمارستان و محل کار طبق برنامه تنظیم شده از طرف معاون آموزشی بیمارستان و رئیس بخش
۲. حضور در کلاسهای درس، طبق برنامه اعلام شده از طریق معاون آموزشی گروه و بخش
۳. حضور بموقع در کلینیک و اتاق عمل طبق زمان مشخص شده از طرف رئیس بخش و مسئول اتاق عمل و کلینیک، قبل از حضور اتندینگ
۴. خروج از کلینیک و اتاق عمل باید با اجازه اتندینگ مسئول و رعایت سلسله مراتب آموزشی باشد.

۵. ویزیت بیماران بستری در بخش در ساعات تعیین شده از طرف روسا و مسئولان بخشها
۶. استفاده از مرخصی استحقاقی با هماهنگی رزیدنت ارشد مسئولان کلینیک و اتاق عمل و موافقت معاون آموزشی یا رئیس بخش حداقل دو هفته قبل از مرخصی
۷. استفاده از مرخصی استعلاجی با اطلاع رزیدنت ارشد، مسئولین کلینیک و اتاق عمل و موافقت معاون آموزشی یا رئیس بخش به صورت شفاهی یا کتبی

ج- نحوه مواجهه با بیماران:

انتظار بیمار و همراهان وی از پزشک و تیم معالجه کننده وی، روشن است و از حقوق اساسی بیمار به حساب می آید. با توجه به دردمندی بیمار و نگرانیهای ناشی از آن از یک طرف و توقعی که از یک پزشک به عنوان برطرف کننده آلام بیمار وجود دارد، رعایت حقوق بیمار از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد و صبر، حوصله، حسن خلق، نظم، دقت و تدبیر فوق العاده را از طرف پزشک و تیم معالجه کننده وی می طلبد. محوریت این کار با پزشک است. لذا پزشک معالج، هم باید طرز رفتار صحیح با بیمار و همراه وی را بداند و هم از نحوه تعامل با دیگر همکاران، اعم از پزشکان و پیراپزشکان و پرسنل محل کار خود آگاه باشد و با دقت به آنها عمل کند تا بتواند رضایت بیمار و همکاران و از همه مهمتر، رضایت خود و خدای خود را به دست آورد.

مقررات این حوزه به شرح زیر است:

۱. حضور منظم و بموقع در کلینیک، بخش و اتاق عمل و پرهیز از معطل کردن و منتظر گذاشتن بیماران.
۲. معرفی خود و مسئولیت کاری در برخورد اولیه با بیمار و توضیح این که تشخیص نهایی بیماری پس از انجام معاینات و آزمایشهای تخصصی و فوق تخصصی و مشاوره با استادان داده خواهد شد و درمان بر مبنای آن انجام می شود.
۳. احترام گذاشتن به بیمار و استفاده از افعال جمع مانند بفرمایید، ببخشید، به جای افعال مفرد برای امر ونهی به بیماران.
۴. خطاب نمودن بیماران با نام و نام خانوادگی و اجتناب از به کار بردن القابی چون عموجان، مادر جان و .....
۵. گوش دادن به صحبتهای بیمار و همراه وی و هدایت آنها در جهت خلاصه گویی و بدون هرگونه بی احترامی.
۶. توضیح هدف از انجام معاینه و اجازه گرفتن برای انجام آن.
۷. حضور نداشتن دیگر بیماران و پرسنل غیرضروری به هنگام گرفتن شرح حال و انجام معاینات. مگر با رضایت بیمار.
۸. پرهیز از صحبت با دیگران و استفاده از تلفن همراه در حین معاینه بیمار

۹. حضور یک نفر پرسنل با بیمار مرد یا زن حسب مورد هنگام معاینه بیمار نامحرم بدون همراه.
۱۰. نگه داشتن اسرار بیمار و محرمانه نگه داشتن جزئیات معاینات وی، مگر با صلاحدید مراجع قضایی.
۱۱. حذف نام و نام فامیل و پوشاندن چهره در تصاویری از بیمار که در کنفرانس ها ارائه می شود به نحوی که بیمار شناخته نشود مگر با اجازه و رضایت کتبی.
۱۲. توضیح تشخیص بیماری برای بیمار یا همراه وی به نحوی که باعث نگرانی یا سهل انگاری بی مورد برای بیمار یا همراهان وی نشود.
۱۳. حفظ آرامش و مجادله نکردن با بیمار یا همراه وی در صورت بروز سوء تفاهم (هر چند که صحبت آنان ناروا و حتی توهین به خود تلقی شود) و اطلاع سریع موضوع به مسئولان کلینیک، بخش و اتاق عمل برای حل موضوع و اطلاع رسانی به مراجع ذیصلاح (در صورت لزوم).
۱۴. چشم پوشی و گذشت در مواردی که بیماران قدرشناسی لازم را ندارند و تشکر متقابل در مورد قدرشناسی بیماران و قبول هدایای آنان، مشروط بر آن که منجر به توقع بیمار نشود.

د- در تعامل با همکاران:

پزشک برای موفقیت در درمان بیماران خود باید تعاملی سازنده با همکاران، اعم از پزشکان، پیراپزشکان و پرسنل حوزه فعالیت خود داشته باشد تا بتواند بموقع از مشورت و کمک آنان جهت درمان سریع و موفق بیمار خود بهره مند شود.

در مراکز آموزشی برای این که دستیار و فلو بتوانند بهره آموزشی خود را به حداکثر برسانند، این تعامل ارزش بیشتری می یابد که اهم مقررات آن به شرح ذیل است:

۱. رعایت سلسله مراتب در انجام وظایف، به این ترتیب که دستیاران سالهای پایین تر باید از دستیاران سال بالاتر و دستیار ارشد و فلوها تبعیت کنند و در مواردی که کمترین ابهام در تشخیص بیماری یا برنامه درمانی بیمار وجود داشته باشد، باید از دستیاران بالاتر از خود و یا فلوها کمک بگیرند و پس از تایید و امضای آنها نسبت به درمان بیماران اقدام کنندو متقابلاً دستیاران سال بالا و فلوها باید در صورت تقاضای مشورت با آنان کمال همکاری را داشته باشند.

۲. مشاوره با اتند آنکال حتماً باید از طریق دستیاران ارشد کشیک یا فلوی آنکال انجام شود و دستیاران سال پایین،

پیش از مشاوره با دستیاران ارشد یا فلوی آنکال از تماس با اتند آنکال خودداری کنند.

۳. بدیهی است که مسئولیت تشخیص و درمان بیماری به عهده پزشک معالج (دستیار، فلو و اتند) می باشد و هیچ فرد دیگری با هر سمتی، حق دخالت در آن را بدون دستور و مجوز پزشک معالج ندارد. اما این امر نمی تواند مانع ایفای وظیفه دیگر افراد، اعم از کادر پیراپزشکی، مسئولان و پرسنل در حوزه مسئولیت خود باشد و تبعیت نکردن از دستورات و تذکرات آنها با این عنوان که پزشک نیستند و یا تحصیلات پائین تری دارند، مجاز نیست. بر این اساس همه دستیاران و فلوها لازم است به تذکرات مدیر و مسئولان بیمارستان، مسئولان کلینیک، سرپرستاران بخشها و اتاق عمل توجه کنند و از سرپیچی از تذکرات و مجادله با آنان خودداری کنند و در صورتی که تذکر آنان را بی مورد و نوعی توهین تلقی کنند. صرفاً باید آنرا به رئیس بخش یا اتند مسئول گزارش کنند تا بر مبنای تصمیم آنان اقدام شود.

۴. قصور و اشتباه در حرفه پزشکی ممکن است به عوارض جبران ناپذیر و خطرناک برای بیمار منجر شود. لذا پزشک باید کمال دقت و مهارت را به هنگام معاینه و درمان بیمار مبذول دارد تا عارضه ای برای بیمار ایجاد نشود. اما اگر با وجود آن به هردلیل عارضه ای برای بیمار ایجاد شود،

پزشک معالج (دستیار، فلو، اتند) باید مسئولیت قصور و اشتباه خود را بپذیرد و از متهم کردن دیگر همکاران یا تکنسین ها و پرسنل جداً خودداری کنند.